

PAPER-III
URDU

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) _____
(Name) _____
2. (Signature) _____
(Name) _____

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(In figures as per admission card)

Roll No. _____
(In words)

J 2 8 1 1

Time : 2 1/2 hours]

[Maximum Marks : 200

Number of Pages in this Booklet : 32

Number of Questions in this Booklet : 19

Instructions for the Candidates

- Write your roll number in the space provided on the top of this page.
- Answer to short answer/essay type questions are to be given in the space provided below each question or after the questions in the Test Booklet itself.
No Additional Sheets are to be used.
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given.**
- Read instructions given inside carefully.
- One page is attached for Rough Work at the end of the booklet before the Evaluation Sheet.
- If you write your Name, Roll Number, Phone Number or put any mark on any part of the Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return the test booklet to the invigilators at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall.
- Use only Blue/Black Ball point pen.
- Use of any calculator or log table etc., is prohibited.

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

- पहले पृष्ठ के ऊपर नियत स्थान पर अपना रोल नम्बर लिखिए ।
- लघु प्रश्न तथा निबंध प्रकार के प्रश्नों के उत्तर, प्रत्येक प्रश्न के नीचे या प्रश्नों के बाद में दिये हुए रिक्त स्थान पर ही लिखिये ।
इसके लिए कोई अतिरिक्त कागज का उपयोग नहीं करना है ।
- परीक्षा प्रारम्भ होने पर, प्रश्न-पुस्तिका आपको दे दी जायेगी । पहले पाँच मिनट आपको प्रश्न-पुस्तिका खोलने तथा उसकी निम्नलिखित जाँच के लिए दिये जायेंगे, जिसकी जाँच आपको अवश्य करनी है :
  - प्रश्न-पुस्तिका खोलने के लिए उसके कवर पेज पर लगी कागज की सील को फाड़ लें । खुली हुई या बिना स्टीकर-सील की पुस्तिका स्वीकार न करें ।
  - कवर पृष्ठ पर छपे निर्देशानुसार प्रश्न-पुस्तिका के पृष्ठ तथा प्रश्नों की संख्या को अच्छी तरह चेक कर लें कि वे पूरे हैं । दोषपूर्ण पुस्तिका जिनमें पृष्ठ/प्रश्न कम हों या दुबारा आ गये हों या सीरियल में न हों अर्थात् किसी भी प्रकार की त्रुटिपूर्ण पुस्तिका स्वीकार न करें तथा उसी समय उसे लौटाकर उसके स्थान पर दूसरी सही प्रश्न-पुस्तिका ले लें । इसके लिए आपको पाँच मिनट दिये जायेंगे । उसके बाद न तो आपकी प्रश्न-पुस्तिका वापस ली जायेगी और न ही आपको अतिरिक्त समय दिया जायेगा ।**
- अन्दर दिये गये निर्देशों को ध्यानपूर्वक पढ़ें ।
- उत्तर-पुस्तिका के अन्त में कच्चा काम (Rough Work) करने के लिए मूल्यांकन शीट से पहले एक पृष्ठ दिया हुआ है ।
- यदि आप उत्तर-पुस्तिका पर नियत स्थान के अलावा अपना नाम, रोल नम्बर, फोन नम्बर या कोई भी ऐसा चिह्न जिससे आपकी पहचान हो सके, अंकित करते हैं अथवा अभद्र भाषा का प्रयोग करते हैं, या कोई अन्य अनुचित साधन का प्रयोग करते हैं, तो परीक्षा के लिये अयोग्य घोषित किये जा सकते हैं ।
- आपको परीक्षा समाप्त होने पर उत्तर-पुस्तिका निरीक्षक महोदय को लौटाना आवश्यक है और इसे परीक्षा समाप्ति के बाद अपने साथ परीक्षा भवन से बाहर न लेकर जायें ।
- केवल नीले/काले बाल प्वाइंट पेन का ही इस्तेमाल करें ।
- किसी भी प्रकार का संगणक (केलकुलेटर) या लॉग टेबल आदि का प्रयोग वर्जित है ।

URDU

اُردو

PAPER-III

پرچہ - III

Note : This paper is of **two hundred (200)** marks containing **four (4)** sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

یہ پرچہ دو سو (200) نمبر کا ہے۔ اس کے چار (4) حصے ہیں۔ ان تمام حصوں کے سوالات کے جواب، متعلقہ ہدایات کے مطابق تحریر کیجئے۔

SECTION – I

Note : This section consists of **two (2)** essay type questions of **twenty (20)** marks each, to be answered in about **five hundred (500)** words each. **(2 × 20 = 40 marks)**

حصہ I –

یہ حصہ دو (2) مضمون نما سوالوں پر مشتمل ہے۔ ہر سوال کے لیے بیس (20) نمبر مختص ہیں۔ جواب تقریباً پانچ سو (500) الفاظ میں تحریر کریں۔
(2 × 20 = 40)

1. ترقی پسند تحریک کے عروج و زوال کے اسباب۔

یا

اردو میں ڈراما نگاری کی روایت۔

2. بیسویں صدی میں اردو ناول
یا
اردو ادب میں طنز و مزاح کی روایت

SECTION – II

Note : This section contains **three (3)** questions from each of the electives/specializations. The candidate has to choose only one elective/specialization and answer all the three questions contained therein. Each question carries **fifteen (15)** marks and is to be answered in about **three hundred (300)** words. **(3 × 15 = 45 marks)**

حصہ – II

اس حصے میں پانچ (5) اختیاری پرچے ہیں۔ ان میں سے کسی ایک پرچے کے تمام سوالوں کے جواب لکھیے۔ جوابات تقریباً تین سو (300) الفاظ پر مشتمل ہوں۔ ہر سوال پندرہ (15) نمبر کا ہے۔
(3 × 15 = 45)

Elective-I : DECCANI LITERATURE (دکنیات)

3. دکن میں اردو ادب کے آغاز و ارتقا پر روشنی ڈالیے۔
4. ”محمد قلی قطب شاہ کی شاعری گنگا جمنی تہذیب کی آئینہ دار ہے۔“ کلیات محمد قلی قطب شاہ کی روشنی میں اپنے خیالات کا اظہار کیجئے۔
5. ع لیکن ولی، ولی ہے جہان سخن کے بیچ۔
اس مصرع کی روشنی میں ولی دکنی کی غزل گوئی کا جائزہ لیجئے۔

Elective-II : URDU CRITICISM AND RESEARCH (اردو تنقید و تحقیق)

3. اردو تنقید کے اہم دبستانوں کا تعارف پیش کیجئے۔
4. ادبی تخلیق کے اصول و طریقہ کار پر ایک نوٹ لکھئے۔
5. تدوین متن کے بنیادی اصولوں پر روشنی ڈالیے۔

Elective-III : SIR SYED AND HIS AGE (سر سید اور ان کا عہد)

3. سید احمد خان کی حیات اور کارناموں کا جائزہ لیجئے۔
4. اردو شعر و ادب پر علی گڑھ تحریک کے اثرات کی نشان دہی کیجئے۔
5. سر سید احمد خاں کے نامور رفقاء کی علمی و ادبی خدمات پر روشنی ڈالیے۔

Elective-IV : DR. IQBAL AND HIS AGE (اقبال اور ان کا عہد)

3. اقبال کے حالاتِ زندگی کی روشنی میں ان کے ذہنی ارتقا کا جائزہ لیجئے۔
4. اقبال کے تصوّرِ خودی پر ایک مدلل نوٹ لکھئے۔
5. اقبال کی وطنی و قومی شاعری کا جائزہ لیجئے۔

Elective-V : URDU LITERATURE (AFTER 1935)

اردو ادب 1935 کے بعد

3. ترقی پسند تحریک کے اغراض و مقاصد پر روشنی ڈالیے۔
4. مجنوں گورکھپوری، احتشام حسین اور ممتاز حسین میں سے کسی ایک نقاد کے کارناموں کا اجمالی جائزہ لیجئے۔
5. اردو شعر و ادب پر ”جدیدیت“ کے اثرات کی نشان دہی کیجئے۔

Lined writing area consisting of multiple horizontal lines.

SECTION – III

Note : This section contains **nine (9)** questions of **ten (10)** marks, each to be answered in about **fifty (50)** words. **(9 × 10 = 90 marks)**

حصہ - III

اس حصے میں نو (9) سوالات ہیں۔ ہر سوال کا جواب پچاس (50) الفاظ میں دیجئے۔ ہر سوال دس (10) نمبر کا ہے۔
(9 × 10 = 90)

6. ولی کی غزل گوئی کی بنیادی خصوصیات قلم بند کیجئے۔

8. ”ناول امراؤ جان ادا لکھنوی تہذیب کے بُجھتے چراغ کی لو ہے۔“ وضاحت کیجئے۔

9. ”نظیر اکبر آبادی اُردو کا حقیقی عوامی شاعر ہے۔“ تبصرہ کیجئے۔

10. قدیم تذکروں کو تنقید کے اولین نقوش کیوں کہا جاتا ہے؟

11. کیا اردو مختصر افسانہ ترقی پسند تحریک کی دین ہے؟

12. تحقیق و تقید کے باہمی رشتہ پر روشنی ڈالیے۔

13. اردو زبان کے آغاز سے متعلق آپ کس نظریے کی تائید کرتے ہیں اور کیوں؟

14. ”راجندر سنگھ بیدی نے زندگی کے بظاہر غیر اہم اور چھوٹے چھوٹے واقعات کو افسانوں کا موضوع بنایا ہے۔“ اس قول پر اظہار کیجئے۔

SECTION – IV

Note : This section contains **five (5)** questions of **five (5)** marks each based on the following passage. Each question should be answered in about **thirty (30)** words.

(5 × 5 = 25 marks)

حصہ – IV

اس حصے میں پانچ (5) سوالات ہیں جو درج ذیل بند پر مبنی ہیں۔ ہر سوال کا جواب تقریباً تیس (30) الفاظ میں لکھیے۔ ہر سوال پانچ (5) نمبر کا ہے۔
(5 × 5 = 25)

آئین نو سے ڈرنا، طرزِ گھن پہ اڑنا
منزل یہی کٹھن ہے قوموں کی زندگی میں
یہ کاروان ہستی ہے تیزگام ایسا
قومیں کچل گئی ہیں جس کی رواروی میں
آنکھوں سے ہیں ہماری غائب ہزاروں انجم
داخل ہیں وہ بھی لیکن اپنی برادری میں

اک عمر میں نہ سمجھے اس کو زمین والے
جو بات پا گئے ہم تھوڑی سی زندگی میں
ہیں جذبِ باہمی سے قائم نظام سارے
پوشیدہ ہے یہ نکتہ تاروں کی زندگی میں

15. یہ اشعار کس شاعر کی نظم سے ماخوذ ہیں؟ اس نظم کا عنوان اور مرکزی خیال کیا ہے؟

16. شاعر نے قوموں کی زندگی میں کس منزل کو کٹھن قرار دیا ہے؟

17. شاعر نے قوموں کے کچل جانے کی وجہ کیا بتائی ہے؟

18. شاعر نے کن کو 'شاملِ برادری' بتایا ہے اور کیوں؟

19. زمین والے جس بات کو اک عمر میں بھی نہ سمجھے وہ کیا بات ہے اور یہ نکتہ کہاں پوشیدہ ہے؟

Space For Rough Work

FOR OFFICE USE ONLY	
Marks Obtained	
Question Number	Marks Obtained
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	

Total Marks Obtained (in words) .....

(in figures) .....

Signature & Name of the Coordinator .....

(Evaluation)

Date .....